

EDIX[®]
saddles

**Boomloze zadels en boomloos rijden
uitgebreide informatie**

EDIX[®]
saddles

1.0 boom of boomloos

1.0.1 Boomloos info inleiding

2.0 boomloze zadelcombinaties algemeen

2.0.1 EDIX[®] MPDS, multiple pressure distribution system

3.0 de zadelcombinatie

3.0.1 onderbouw

3.0.2 inlagen

3.0.3 bovenbouw

3.1 zadelcombinatie

3.1.1 samenhang

4.0 belasting van de rug

4.0.1 drukverdeling

4.0.2 statische en dynamische druk; doorzitten

4.0.3 statische en dynamische druk; lichtrijden

5.0 rijden en belasting van de rug

6.0 ligging van het zadel

6.1 afwijkingen in de bouw van het paard

7.0 fixering van de zadelcombinatie

7.0.1 supersingel en bijkomende aspecten

7.0.2 techniek van het aansingelen

8.0 maatvoering

9.0 gewenning

10.0 onderhoud en gebruik

11.0 optioneel

12.0 Waar vind je meer informatie?

1.0 Boom of boomloos

“Een zadel behoort een communicatiemiddel te zijn tussen ruiter en paard, waarbij beiden zich goed moeten voelen”. Deze uitspraak geeft weer dat de keuze tussen rijden met een boomzadel of rijden met een boomloos zadel altijd een bewuste keuze is die niet uit hoort te gaan van beter of slechter.

Boomloos rijden, door vele van ons nu betiteld als een andere manier van rijden, is niet nieuw. Op afbeeldingen van ver voor Christus zien we ruiters, rijdend op dierenhuiden die met een tuig op hun plaats werden gehouden. Een ontwikkeling van honderden jaren bracht een soort zadel gemaakt uit vilt en leder, bij elkaar gehouden met lederen riemen, nog steeds zonder boom maar wel met zacht gevulde kussens die toen al de wervelkolom vrijmaakte van druk. Nog steeds worden zadels met deze primitieve opbouw in Argentinië gebruikt.

Vanaf de riddertijd ontwikkelde zich een zadel met boom. Ridders eisten voor hun gevechten een vaste zit, een zit die gevonden werd in een zadelconstructie met vaste

houten boom. Zij vonden daarin een diepe stevige zit. Ondanks dat wij onze paarden al lang niet meer als werkpaarden inzetten hebben wij die ontwikkeling van een zadelconstructie met vaste houten boom, vanwege dat comfort, behouden. Beter gezegd, zelfs zijn we lange tijd, dat soepele en uit zachte materialen opgebouwde zadel uit het oog verloren. Met gevolg dat velen van ons een boomzadel als vanzelfsprekend en “normaal” zijn gaan beschouwen. Het gevolg daarvan is, dat we de consequenties uit het oog zijn verloren.

De laatste jaren zien we een verandering, veroorzaakt door een bewustwordingsproces over hoe wij met onze geliefde paarden om horen te gaan. Stalling, voeding en harnachement ondergaan door de vele studies over het effect van de juistheid van ons handelen, vele ontwikkelingen. Gelukkig vaak ten gunste van onze paarden. Door datzelfde effect van bewust worden, stellen we steeds vaker onszelf, ons eigen comfort, ondergeschikt aan wat goed is voor je paard. Een algemene gedachtegang hierin kan zijn, wat is goed voor mijn paard en hoe kan ik leren daarmee te bereiken wat ik wil.

Er is niets tegen een goed passend boomzadel, maar de ruiter/ gebruiker gaat een enorme verantwoording aan. De starre boom (hout-, kunststof of staalconstructie) moet de golfbeweging van de rug steeds kunnen blijven volgen.

Bovendien moet deze de druk op de rug juist verdelen en overbrengen. Leeftijd, training en voeding zijn van invloed op steeds maar wisselende spier- en lichaamsveranderingen. Dit eist dat de passing van een boomzadel zeer regelmatig door een ervaren zadelmaker dient te worden gecontroleerd en zo nodig te worden bijgesteld.

Helaas zien we vaak niet goed passende boomzadels. Gebrek aan kennis van bij de ruiter over onze paarden als ook waar goed harnachement aan moet voldoen, de enorme groei van de paardensport en de daarbij behorende groei in aanbieders van paardenharnachement zijn daar de oorzaak van.

1.1.1 Boomloos info inleiding

Deze documentatie laat je kennismaken met facetten van het boomloos rijden en met het zadel zelf. Waarbij het woord zadel niet voldoende is, bij boomloos zadel spreken we over een "boomloze zadelcombinatie".

De opbouw van een boomloos zadel bestaat voor 100% uit zeer flexibele componenten. Het volledig ontbreken van starre dragende delen laten alle spier- en lichaamsbewegingen, met name die van rug en schouders van het paard en een fijne communicatie tussen hem en zijn ruiter, vrij toe.

Ingegaan wordt op de verdeling van druk als gevolg van belasting door de ruiter, daarbij worden de fysieke en rij-technische aspecten, die daar een rol in spelen, nader toegelicht. Bij zadelliging wordt ook aandacht besteed aan anatomische aspecten. Vervolgens worden de diverse zadeltypen met hun eigenschappen beschreven.

Wanneer je voor het eerst een boomloze zadelcombi-

natie overweegt aan te schaffen, kan deze informatie behulpzaam zijn. Uiteraard kan je bij vragen terecht bij de officiële EDIX® dealers, zij helpen je graag verder.

2.0 Boomloze zadelcombinaties algemeen

In het EDIX® assortiment vind je een diversiteit aan boomloze zadelcombinaties. Een boomloze zadelcombinatie bestaat uit 2 delen, het zitgedeelte, dat we de bovenbouw noemen en de onderbouw een speciale drukverdelende, op het zadel en de ruiter, afgestemde onderlegger. Deze twee componenten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en vormen bij elkaar het "zadel", oftewel de zadelcombinatie. Dit is de reden dat de EDIX® zadels bij een eerste aanschaf altijd in combinatie, dus compleet worden aangeboden. De speciaal afgestemde onderlegger, de fenders of stijgbeugelriemen en stijgbeugels behoren bij een eerste levering. Leveringen vinden plaats via de officiële EDIX® zadel dealers die je deskundig adviseren en je ook de mogelijkheid bieden een zadelcombinatie te testen.

2.0.1 EDIX® MPDS, (multiple pressure distribution system) drukverdeling

Sinds de riddertijd kennen we, in vele vormen, de huidige zadels met vormvaste harde boom en dito kussens, erop gericht comfort aan de ruiter te bieden en om verdeling van druk te bewerkstelligen. Als reeds in de inleiding naar voren gekomen is er door de eeuwen heen, daar waar ten behoeve van de ruiter in enige vorm van een zadel comfort werd ontwikkeld, werd ook gezocht naar technieken om de wervelkolom vrij te houden van druk. Druk die ontstaat als gevolg van het zadel zelf, maar bovenal ook de druk welke wordt overgebracht door gewicht en rijkwaliteit van de ruiter zelf. Centraal staat dus de vraag

met welke techniek houden we de wervelkolom vrij van druk waarbij aan de wensen van ruiter en paard wordt voldaan.

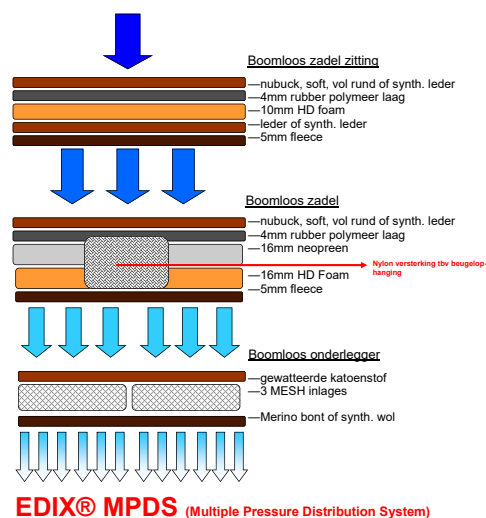
Zeker de ruiter die behoefte heeft aan meer “close-contact” en behoefte heeft aan meer gevoelsbeleving zal zich heel snel kunnen vinden in zadelen die zijn opgebouwd uit puur zachte materialen. In boomloze zadelcombinaties vind je dan ook geen starre boom en stugge kussens. De in de volgende paragrafen, besproken technische aspecten, leiden uiteindelijk samen naar het EDIX® MPDS, het multiple pressure distribution system. Een systeem dat het mogelijk maakt om met het toepassen van zeer zachte materialen toch een optimale verdeling van druk te bewerkstelligen en de wervelkolom vrij te houden van druk.

3.0 De zadelcombinatie

In de volgende 3 sub paragrafen vind je de technische uitleg van de opbouw van het boomloze zadel, die we dus vanaf hier zadelcombinatie noemen. De onderlegger met zijn inlagen, de onderbouw, met daarop de bovenbouw, het eigenlijke zadel zelf.

3.0.1 De onderbouw, de zadelonderlegger/pad

Onlosmakelijk verbonden met een boomloos zadel is een daarop afgestemde losse zadelonderlegger met inlagen, de onderbouw van de zadelcombinatie. In feite is het de basis van de zadelcombinatie. De pad tilt, mede door de

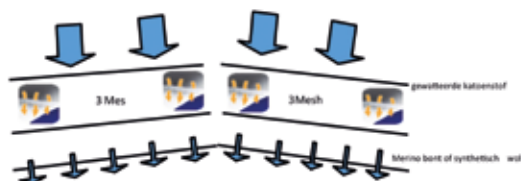

20mm hoge van links en rechts gescheiden, speciale inlagen het zadel een stukje omhoog. Samen met de techniek van het zadel wordt er ruimte gecreëerd tussen ruggengraat van het paard en de zadelcombinatie. Vaak wordt dan gesproken over ruggenwervel vrijheid. In feite maken we hier kennis met het fenomeen “vermijding van drukpunten”. Het pad levert dus de eerste bijdrage aan het realiseren van ruggenwervelvrijheid en verdere verdeling van de belasting van de ruiter op de paardenrug.

EDIX® onderleggers zijn opgebouwd uit een stevige door-gestikte en gewatteerde katoenstof met aan de onderzijde in het bereik van het zitgedeelte echt Merino® bont of synthetische wol.

Tussen de katoenstof en de afwerking in het zitbereik, bevinden zich, ten behoeve van de inlagen, twee van links en rechts gescheiden inschuifvakken. Deze zijn door

middel van klittenband te openen en te sluiten. Deze vakken bieden ruimte voor het inbrengen van inlagen. Over deze inlagen, uit het duurzame druk verdelende materiaal 3Mesh, in de volgende paragraaf meer. Verder beschikken alle EDIX® met synthetische wol afgewerkte onderleggers, extra, zowel links als rechts aan de bovenzijde van de pad, 3 kleine insteekvakken waar naar behoefte nog eens extra druk en positie verdelend materiaal kan worden ingebracht.

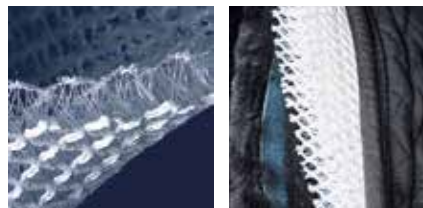
3.0.2. Inlagen

Standaard worden bij alle EDIX® zadelcombinaties de onderleggers met 3Mesh inlagen geleverd. 3Mesh is een zeer hoogwaardig en duurzaam druk verdelend materiaal met een open structuur. Dit materiaal bezit ook bij zware belasting in alle richtingen de unieke eigenschap tot het behouden van optimale veerkracht. Daarnaast is het in zeer hoge mate schokabsorberend en vorm aanpassend.

De honinggraad structuur garandeert een optimale ventilatie. 3Mesh is er in diverse diktes, maar voor de zadelonderleggers past EDIX® de 20mm versie toe. Dit type van inlagen speelt een belangrijke rol in de uiteindelijk te bereiken verdeling van druk.

Net zoals kussens in boomzadels, waarmee de inlagen te vergelijken zijn, zijn ook deze aan slijtage onderhevig. De

inlagen zijn zelf eenvoudig te controleren en gemakkelijk te vervangen. Kussens van een boomzadel moeten regelmatig door een zadelmaker worden gecontroleerd en eventueel gevuld. De inlagen van EDIX® onderleggers laten, afhankelijk van de gebruikintensiteit, na verloop van tijd een afdruk zien. Die afdrukken geven aan dat de inlagen mogelijk aan vervanging toe zijn. De gebruiker is dus voor het controleren en vervangen van de inlagen niet aangewezen op een zadelmaker, maar kan dat eenvoudig zelf. Deze afdruk geeft ook precies weer hoe het is gesteld met de evenredige belasting op links en rechts. Een asymmetrische afdruk kan de ruiter attent maken op een ongelijke belasting, vaak veroorzaakt door een verkeerde zithouding van de ruiter. 3 mesh heeft het vermogen, bij een goede conditie van de 3 mesh, die asymmetrisch belasting door zijn schokabsorberend vermogen gelijkmatig te verdelen.

Zie voor andere soorten inlagen de EDIX® product catalogus.

3.0.3 De bovenbouw, het eigenlijke zadel zelf

Het zadel zelf, de bovenbouw bestaat uit 2 delen, het bovenste deel, het zitgedeelte voor de ruiter. Het onderste deel, de basis van het zadel, is opgebouwd met aan beide zijden gescheiden ingebouwde diverse druk verdelende anatomisch gevormde lagen. Op de afwerking aan de onderzijde van synthetisch fleec, bevindt zich eerst een laag van 16mm high density foam met

daarop 16mm dik schokabsorberend hoogwaardige kwaliteit neopreen. Over dit neopreen verbindt een nylon midden vlak, de aan beide zijden, aangebrachte singelstoten. Deze 3 lagen worden afgedekt met een drukverdelende rubberen plaat van 4mm (polymer layer). Op de uiteindelijke afwerking, van leder of synthetisch leder, bevindt zich vervolgens de drukverdelende ophanging van de fenders.

Het bovenste deel, het zitgedeelte, is opgebouwd aan de onderzijde synthetisch fleecede met daarop gescheiden door een lederen laag, een HD foam van 10mm dikte. Op dat geheel een rubberen plaat van 4mm, waarna het zitgedeelte is afgewerkt met leder of synthetisch leder.

De combinatie van al deze soepele materialen maakt de bovenbouw flexibel en beweeglijk in alle buigingsrichtingen van het paard. Denk daarbij aan de lagen van een dik boek met een zachte kaft, verbonden, maar nog altijd soepel en te bewegen in alle kanten.

3.1 Waarom een combinatie van delen?

Dat de onderlegger en zadelzitting geen vaste onderdelen zijn van de bovenbouw (het eigenlijke zadel), is om twee redenen een bewuste ontwerpkeuze. De flexibiliteit, van de losse onderlegger met zijn inlagen vormt samen, met de flexibiliteit van de uit twee losse delen (zitgedeelte en de basis van het zadel) een stabiel, maar toch zacht raakvlak voor de paardenrug. Door de combinatie van de diverse speciale lagen van de bovenbouw en de onderbouw van het zadel, ontstaat er een tunnel voor de vrije ruggenwervel en een perfecte schokdemping en veerkracht over een maximaal oppervlak met de paardenrug. Relatief veel flexibeler dan wanneer het één geheel zou zijn.

Het ontbreken van een vaak onjuist passende starre boom geeft het paard in de schouder veel bewegingsruimte. Tevens kan de ruiter, door het ontbreken van harde materialen, een meer zachte en diepe zit aannemen. De zadelcombinatie vormt zich als een tweede huid, simpelweg omdat het de vorm en bewegingen van de rug kan volgen.

3.1.1 Samenhang

Om het geheel in die flexibiliteit toch de nodige samenhang te geven heeft een zadelcombinatie altijd aan de voorzijde van de zit een pommel en aan de achterzijde van de zit een cantle.

De pommel, een aan de voorzijde van het zadel, in leder bekleed en vervaardigt uit kunststof, boogje zorgt samen met de speciale lagen van de opbouw van de combinatie, voor schoftvrijheid en voor een stabiele verbinding van de linker- en rechterzijde van de zadelcombinatie. De pommel is eenvoudig af te stemmen op de bouw van de paardenrug, doordat deze verwisselbaar en verkrijgbaar is in verschillende maten. Een juist aangemeten pommel garandeert een schoftvrijheid.

De aan de achterzijde van zitting bevestigde cantle zorgt behalve voor rugsteun aan de ruiter ook voor een meer stabiel geheel van de bovenbouw. De cantle is bij een aantal modellen EDIX® zadels door middel van klittenband verstelbaar en indien gewenst te vervangen voor

een lagere uitvoering. Veelal zijn cantles opgebouwd uit flexibel high density foam.

4.0 Rugbelasting

Eigenlijk is de combinatie paard en ruiter een zeer vreemde combinatie. Een roefdier zal van nature, met het paard als prooi, hem altijd op zijn rug nabij de schoft aanvallen. Van nature zou het paard dus op die plaats geen enkel object dulden.

Echter wij, mens, hebben hem zo gedomesticeerd en geleerd dat het paard ons als prooidier op zijn rug toelaat. We kunnen hieruit concluderen, dat wanneer een roefdier daar aanvalt, het de zwakste plek van het paard zal zijn. Daardoor doemt zich direct de vraag op, wat gebeurt er wanneer wij, als ruiters, daar op het paard gaan zitten? De vraag die tevens opkomt, is wanneer wij dan juist op deze plaats, zijn rug, belasten, wat heeft dat op de lange termijn voor effect op de anatomie van ons paard? Zeker wanneer we daar niet goed mee omgaan. Voor zover we er überhaupt verantwoord mee om kunnen gaan.

4.0.1. Drukverdeling

In bovenstaande uitleg komt het begrip drukverdeling meerdere malen technisch gedetailleerd aan de orde. De toelichtingen op de techniek en de gebruikte materialen leiden uiteindelijk tot het EDIX® MPDS. Een verkorte benaming van het geheel dat zorgt voor een verantwoorde mate van drukverdeling.

In de volgende paragrafen wordt het begrip drukverdeling nog eens onder de loep genomen. Deze keer niet op technische maar op anatomische en fysieke gronden. We maken een tweedeling in de ingebrachte belasting op statische en dynamische gronden en belichten de onderlinge verbondenheid. In feite wordt met deze benadering

het bewustzijn van de gevoelsbeleving, die samenhangt met aspecten van belastende druk bij het rijden, in welke vorm dan ook, aangesterkt.

4.0.2 Statische en dynamische druk; doorzitten

De ruiter belast het paard met zijn gewicht via billen, zitbeenknobbels en zeker niet te vergeten zijn bovenbenen. Deze belasting wordt via, de bovenbouw en onderbouw van de zadelcombinatie, overgebracht op zijn paard. Als we specifiek bij het rijden van paarden denken aan het overbrengen van belastende druk door de ruiter op de paardenrug, niet alleen door zijn gewicht maar ook door zijn bewegingen, dan speelt kennis over soorten van druk een voorname rol in het proces van bewustzijn.

Hoewel we ons hier richten op boomloze zadels, geldt deze bewustwording algemeen en dus voor elke vorm van rijden. Ook voor het rijden met boomzadels, het rijden met bareback-pad en zelfs voor het rijden op de blote paardenrug. Dat begrijpen is eigenlijk erg simpel, er zijn in dit verband maar 2 soorten van druk: statische druk en dynamische druk.

Statische druk: dit ontstaat door een voorwerp te belasten door daar simpelweg een gewicht op te plaatsen. In deze plaatsen we het gewicht van de ruiter

dus op de paardenrug. Dit is een zuiver statische belasting, een belasting die gemakkelijk te meten is. Een paard kan dit in normale omstandigheden relatief gemakkelijk dragen, het is een onveranderlijke, niet verstorende, constante belasting.

Dynamische druk: hetzelfde paard met dezelfde ruiter zet zich nu in beweging, je kan je dan afvragen in hoeverre de belasting, nu ook in de beweging, statisch en dus nog steeds constant en meetbaar is. Of veranderd die duidelijk herkenbare statische belasting zich in de beweging nu naar een ondefinieerbare min of meer dynamische belasting. Hoe staat het dan met de verdeling van de belasting van de druk?

Het antwoord is eenvoudig, de in eerste instantie statische belasting wordt beïnvloed door de rijkwaliteit van de ruiter. Ongeacht het gebruik van boomzadels of boomloze zadels. Hoe beter deze rijkwaliteit (hoe beter de onafhankelijke zit van de ruiter), hoe optimaler de verdeling van druk zal zijn. Een ultieme onafhankelijke zit laat de belasting meegaan in de bewegingen en de statische belasting blijft dan ook in de dynamiek van de beweging statisch. Deze dynamische druk, dus de verstoring van de statische druk, is ondefinieerbaar en brengt behalve voor het paard ook zeker een fysieke belasting voor menig ruiter. Naarmate de kwaliteit van de onafhankelijke zit minder is wordt de evenwichtige belasting door de dynamiek van de bewegingen verstoord. Hierdoor zullen de druk verdelende materialen, onregelmatige belasting op de paardenrug verder moeten absorberen en verdelen. De kwaliteit van de onafhankelijke zit speelt dus een zeer grote rol. Bij een ultieme onafhankelijke zit speelt belasting van de paardenrug praktisch een ondergeschikte rol. Er is in dit geval sprake van een éénheid in beweging en daardoor blijft deze belasting, statisch van aard. De ruiter

die als het ware kleeft in het zadel stoort nog zichzelf, nog zijn paard door discontinuïteit in de belasting en dus verstoring in de drukverdeling.

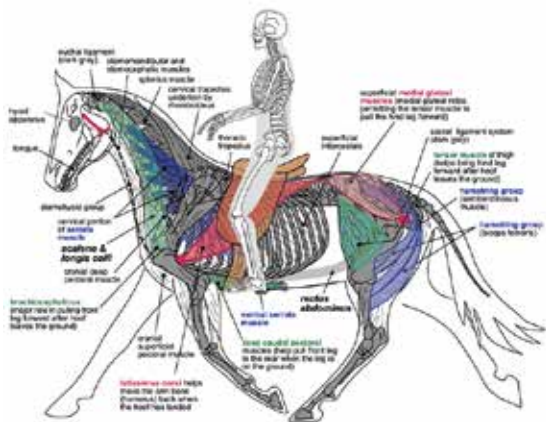
We kunnen stellen dat de kwaliteit van het rijden een onlosmakelijke samenhang heeft met de uiteindelijke belasting van de paardenrug. Hoe beter deze rijkwaliteit hoe meer deze zal neigen naar een statisch en dus meer evenwichtig geheel.

Het is de techniek in de opbouw van boomloze zadelcombinaties die verstorende aspecten in de gewenste statische belasting door absorptie kunnen elimineren. De toepassing van enkel zachte materialen in combinatie met de 3Mesh in EDIX® zadelcombinaties optimaliseren de absorptie en verdeling van druk. Dit over een relatief groot en verantwoord oppervlak van de paardenrug, in plaats van het beperkte gebied welke goed passende boomzadels enkel via haar twee kussens overbrengt.

4.0.3 Statische en dynamische druk; lichtrijden

Vanzelfsprekend spelen alle aspecten van druk, zoals uitgelegd in de vorige paragraaf, dezelfde rol bij het lichtrijden. Wanneer een ruiter de uitzonderlijke kwaliteit bezit om praktisch zonder beugels licht te rijden dan zal van een plaatselijke belasting, door druk via de beugels nauwelijks sprake zijn.

Naarmate de ruiter zich in de beugels meer af gaat zetten, zal zeker bij de wat zwaardere ruiter, een plaatselijk ongewenste druk ontstaan. Dit betekent dus dat ook hier de kwaliteit van het rijden bij het lichtrijden een voorname rol speelt en ongewenste plaatselijke druk tot gevolg kan hebben. In het algemeen en zeker bij de wat zwaardere ruiter ligt er ten aanzien van het lichtrijden een eigen verantwoordelijkheid.

5.0 rijden en belasting van de rug

Inherent aan de kwaliteit van het rijden vraagt boomloos rijden al of niet om doorzitten, want daar is een verdeling van druk nooit plaatselijk en zorgt de zadelcombinatie voor een optimale verdeling. Dit aspect speelt ook bij boomzadels, want de druk verdelende kussens van deze zijn star en verdelen zijn gewicht steeds over hetzelfde relatief kleine oppervlak. De gezette zwaardere ruiter zal bij boomloze zadels, door het gebruik van meer oppervlak, ook meer drukverdeling inzetten over het totale zadel met onderlegger en zijn inlages. Inlages die in zo'n geval met bijvoorbeeld een extra laag kunnen worden uitgebreid. Ook hier ligt voor de ruiter een eigen verantwoordelijkheid. Zie ook de uitleg onder maatvoering in 8.0.

Samenvattend kunnen we stellen dat naarmate een ruiter de onafhankelijke zit beter beheerst de drukverdeling van zijn last, via het zadel en onderlegger met inlages, steeds optimaler zal zijn. Ook in het leerproces van de beginnende ruiter zal het "close contact", door

een boomloze zadelcombinatie, de ruiter en zijn paard relatief snel bij elkaar brengen.

Boomloos rijden is niet te vergelijken met traditioneel rijden. Voor ruiter en paard is het "close contact" in combinatie met het lichte en flexibele zadel een geheel nieuwe ervaring waar, afhankelijk van de mate van rijervaring, normaal gesproken beiden aan moeten wennen. In de regel is het zo dat naarmate de kwaliteit van de onafhankelijke zit beter is, de overgang naar boomloos rijden al snel een ongekend fijne ervaring is. Boomloos rijden dwingt je niet in een bepaalde positie daar waar een boomzadel zadel dat wel doet. Een boomloze zadelcombinatie vraagt je de lijn en bewegingen van de paardenrug te volgen. Hierdoor zal de houding van de ruiter natuurlijker van aard zijn en zal die zich beter aanpassen naar de anatomie van het paard. Het door boomloos rijden ontstane "close contact" bevordert het gemakkelijker voelen en communiceren met je paard en dus het gemakkelijker en sneller kunnen integreren van zithulpen.

Ook beginnende ruiters zijn snel gewend aan het voelen van alle bewegingen. Het ontbreken van starre delen tussen ruiter en paard leert hen de bewegingen relatief snel beter volgen. Zo kan men naar een vloeiend geheel met het paard toewerken. Het leerproces van de aanvankelijk onstabiele naar een onafhankelijke zit, krijgt automatisch beduidend meer gevoelsmatige aspecten mee. Ruiter en paard zullen zich naar de juiste communicatie met meer wederzijds gevoel toewerken.

6.0 Ligging van het zadel

Op welk gedeelte van de rug is het verantwoord het paard te belasten met druk? De gehele ruggenwervel

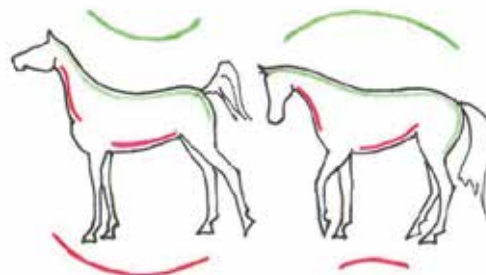
bestaat bij de meeste paarden uit 54 wervels. Deze wervels liggen goed beschermd door rugspieren en liggen relatief ver van de bovenkant van de rug af. Wat je voelt aan de achtereen liggende knobbels op de rug zijn de doornige uitsteeksels van de verschillende wervels. De opbouw begint met 7 stuks zeer flexibele nek- halswervels (3), dan volgen 18 stuks borstwervels (16), daarna de lendenen (17) met 6 wervels. Achter de lendenen verbinden de heiligbeenwervels (18) de wervelkolom met het bekken en de wervelkolom eindigt met 20 flexibele staartwervels (19).

De wervels van hals en staart kunnen grote bewegingen maken. De rugspieren houden de wervels van borst en lendenen echter in een stabiele positie. Het is de hoofd- hals houding die een belangrijke rol speelt in de bewegingsvrijheid van de wervelkolom en dus van invloed is op de veerkracht van de paardenrug. Elke verandering van die houding verandert de vorm van de rug, in tegenstelling tot een traditioneel boomzadel zal een boomloze zadelcombinatie deze veranderingen van de rug moeiteloos volgen. De boomloze zadelcombinatie belemmert het paard niet in zijn bewegingen, hierdoor zal het zich ontspannen en zich vrij kunnen bewegen.

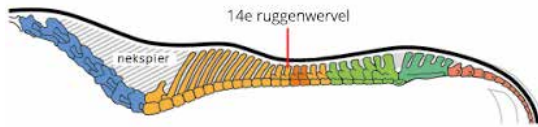
Een lage hoofd- hals houding, **figuur rechts**, doet de buikspieren aanspannen en de paardenrug ontspannen en bollen (convexiteit). In de rug ontstaat veerkracht en

bewegingsvrijheid. De doorn uitsteeksels kunnen zich oprichten en zijn vrij van elkaar. Het tegengestelde (con caviteit), **figuur links**, heeft het omgekeerde tot gevolg.

De 18 borstwervels samen met de 6 lendenwervels vormen de rug van het paard. Het sterkste gedeelte van de rug waarop een verantwoorde belasting mogelijk is, is het gedeelte van de borstwervelstreek. De lendenwervels moeten we uitsluiten, deze vinden geen steun en worden niet beschermd door het ontbreken van ribben (15), zij missen de sterkte van de samenhang van spieraanhechting via de ribben. Bovendien vind je dicht onder deze wervels de kwetsbare nieren.

Vele wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat, als we het schouderblad (4) de noodzakelijke bewegingsruimte geven, het sterkste gedeelte van de rug zich uitstrekt over 10 borstwervels. Die van even na de schoft tot de laatste voor de lendenen, de 18e borstwervel. Hier middenin dus, met als centrum de 14e wervel, vinden we de meest verantwoorde positie voor belasting door de ruiter. Afhankelijk van de lengte van de paardenrug is daar een ruimte van 18 tot 26 cm voor beschikbaar.

Voor de druk verdelende componenten van de boomloze zadelcombinatie is er ruimte vanaf het midden van de schoft tot het einde van de borstwervelstreek. Het flexibele materiaal laat veel bewegingsvrijheid voor de schouder toe.

6.1 Afwijkingen in de bouw van het paard

Bekend zijn diverse afwijkingen, met name een holle rug of scheefstand. Een boomloze zadelcombinatie past zich door zijn flexibiliteit, in tegenstelling tot vrijwel geen enkel boomzadel, moeiteloos aan de holle vorm of scheefheid van de rug aan. Een scheefliggend boomzadel zal door de scheefstand van het paard ernaar neigen steeds schever te gaan liggen. Een zadelmaker lost dit probleem vaak op door het niet symmetrisch opvullen van de kussens. Het boomzadel en dus de ruiter zitten dan weliswaar recht, maar de scheefstand zal zich alleen maar verergeren. Paard en ruiter zullen de bewuste spieren, die de scheefstand veroorzaken, niet corrigerend kunnen trainen. Natuurlijk ligt ook een boomloze zadelcombinatie om dezelfde reden scheef, maar het zal de groei-ontwikkeling van de spieren niet belemmeren en de corrigerende hulpen zullen het paard weer recht maken en het probleem met de tijd oplossen.

7.0 Fixering van de zadelcombinatie

Over het algemeen, als vanzelfsprekend en zonder nadenken, wordt een zadel op de rug gelegd, de singel wordt aangesept en het zadel vervolgens aan gesingeld. In diezelfde routine, na enige minuten rijden of lopen ook

nog na gesingeld. Een vanzelfsprekendheid, we weten niet beter, maar wat doet dat strakke aansingelen eigenlijk.

We behoeven geen dokter te zijn om ons te realiseren dat er veel negatieve gevolgen kunnen ontstaan door de bewegingsbeperking van de borst- en rugspieren, schouder, benen van de voorhand en de ribbenkast, veroorzaakt door het te strak aansingelen. Is gezond bewegen en ademen dan nog mogelijk?

We behoeven ook geen gediplomeerde zadelpasser te zijn om ons te realiseren dat te strak singelen vaak wordt gedaan om gevoelsmatig een zadel beter op zijn plaats te houden. Een zadel zou zelfs zonder singel goed op zijn plaats moeten blijven liggen. Doordat een boomloze zadelcombinatie zich perfect vormt naar de anatomie van uw paard zal dit laatste dus niet van toepassing zijn. Of het nu een boomzadel of een boomloos zadelcombinatie betreft een singel dient vast te zitten maar zeker niet te zwaar te worden gesingeld. Wanneer een zadel te zwaar wordt gesingeld zullen er naast de negatieve gevolgen op het ontstaan in de bewegingsvrijheid van het paard ook het zadel uit z'n verband trekken en daardoor juist een verminderde aansluiting op de paardenrug veroorzaken.

7.0.1 Techniek van het aansingelen

Los van welk type singel geldt, om zeker te zijn van een goede zadelstabiliteit en ligging van het zadel, dat het juist aansingelen van het zadel dus een belangrijk onderdeel van het opzadelen is.

Het spreekt voor zich dat gelet wordt op oneffenheden die in het materiaal van de singel, maar ook van de paar-

denhuid, eventueel een goede aansluiting van het vlak van de singel op de buik van het paard belemmeren. Ook een zadeldeuk moet glad, zonder plooiën aansluiten op de rug van je paard. We beginnen aan de rechter kant van je paard en schatten in op welk gaatje de gesp aangesloten kan worden zodat we uiteindelijk links en rechts gelijk zijn. Dit zal altijd de optimale fixering van het zadel ten goede komen. Vervolgens singelen we aan de linkerzijde losjes aan en beoordelen we in welke mate nog rechts en of links een gaatje steviger noodzakelijk is. Het optrekken en naar voren brengen van de benen zal eventueel onder de singel ontstane huidplooiën tenietdoen.

Er drie soorten singels te onderscheiden.

De dressuursingel, de korte singel geschikt om de lange stoten van een dressuurzadel te verbinden, stoten die doorlopen tot voorbij het zweetblad. De veelzijdigheids-singel, de langere singel die de stoten van springzadels en veelzijdigheidszadels, die onder het zweetblad vallen, te verbinden. Tot slot de westernsingel voor de enkele korte en lange singelriem die de western singelstootverbinding tot stand brengt. Het is met name deze singel-techniek waar we wat dieper op in zullen gaan.

Het is de techniek waarbij niet 2 smalle, van meestal elk 25mm breed, maar één brede korte singelstoot van 50 mm breed rechts, en één lange singelriem links, van dezelfde breedte wordt gebruikt. Aan de linker zijde

vinden we dan dus de korte singelstoot, in het Engels Off-billet genoemd en aan de andere zijde een relatief lange singelriem, in het Engels Tie-billet genoemd.

Er zijn 2 varianten om tot aansingelen te komen, de 1e is het gebruik van een westernsingel waarvan de gespen aan beide zijden met een pin zijn uitgevoerd, de 2e is de variant waarbij we aan één zijde, de linker, deze pin niet gebruiken of waarbij die pin aan die zijde volledig ontbreekt. De laatste variant is de variant waarbij de lange singelstoot met de z.g. stropdasknoop uiteindelijk wordt gefixeerd.

Het klinkt allemaal wat ingewikkeld als je deze techniek niet gewend bent, toch is ze, eenmaal gewend, heel gemakkelijk. Aan de hand van wat plaatjes maken we e.e.a. duidelijk.

1) Bevestiging van de singel d.m.v. de gesp aan de singelstoot aan de rechterzijde van je paard. Vervolgens zien we links de lange singelriem, deze halen we net zo lang van achter naar voor door de D-ring van het zadel en de D-ring van de singel totdat we de ingebrachte gaatjes in de riem kunnen gaan gebruiken om de pin van de gesp in te brengen en zo het zadel te kunnen fixeren. Het overgebleven eind van de singelriem steek je in de daarvoor aangebrachte passant voor op je zadel.

2) Alternatief is het gebruik van een gesp zonder pin of een gesp waarbij je de pin niet gebruikt, je maakt na het aansingelen simpelweg een stropdasknoop en laat het singelriemeind verder afhangen. Je bent dan niet afhankelijk van het gebruik van de gaatjes in de singelriem.

3) Voorts is er nog de mogelijkheid aan beide zijden een singelstoot te gebruiken, je dealer heeft deze voorradig. Dit geeft een mogelijkheid tot het "engels" aansingelen.

Techniek aan singelen 1)

Techniek aan singelen 2)

7.0.2 F.R.A.® supersingel en bijkomende aspecten

EDIX® saddles adviseert voor een optimale bevestiging van de zadelcombinatie de F.R.A.® supersingel. Dit is een singel die de enorme krachten van de buikspieren en het verdere bewegingsapparaat van je paard in alle richtingen kan volgen. Deze singel is, over zijn volle lengte, in horizontale en verticale richting 100% elastisch en kan de enorme krachten van het bewegingsapparaat van je paard moeiteloos volgen.

Behalve dat de supersingel voor het paard optimaal vriendelijk is, is deze tegelijkertijd materiaal sparend. Je harnachement (zadel, zadelcombinatie of barebackpad) heeft niet te leiden van ongecontroleerde zware belastingen, want de bewegingsactiviteit in volume van de buik

wordt opgevangen door de elasticiteit van de singel en zet zich niet in wisselende krachten door in het harnachement. Het betekent tevens dat na singelen van de EDIX® supersingel overbodig is. Het feit dat de supersingel altijd een constante vriendelijke aansluiting heeft op de buik van het paard betekent tevens dat het harnachement zonder enige onderbreking of wisselende spanning verbonden blijft met de paardenrug. Verschuiven van het harnachement, vaak veroorzaakt door de wisseling in verbindingskrachten van de traditionele singel, is daarmee uitgesloten.

Zie voor met welke singelaansluiting elk specifieke EDIX® zadelcombinatie is uitgerust de EDIX® product catalogus.

8.0 maatvoering

Als in het voorgaande reeds uitvoerig uiteengezet maakt de soepelheid van de gebruikte materialen en de losse onderlegger met inlages de complete boomloze zadelcombinatie tot een uitermate flexibel geheel. Gevolg is dat de zadelcombinatie bewegingen van rug en schouders in alle richtingen volgt en het paard optimale bewegingsvrijheid biedt. In tegenstelling tot traditionele zadels past daardoor een EDIX® boomloze zadelcombinatie op de meeste paarden goed en behoeft het geen aanpassing door een zadelmaker. Dat betekent uiteraard niet dat elke willekeurige zadelcombinatie ook bij elke willekeurige ruiter en paard past!

Het bepalen van de juiste maat zadelcombinatie hangt af van de bouw van je paard en je eigen postuur. Als reeds onder 6.0 uiteengezet zal een korte lengte van de rug niet samen gaan met de ruiter die qua postuur een grote zadelcombinatie zou behoeven. Uitgangspunt zal dus ook altijd een juiste combinatie van de ruiter met zijn paard moeten zijn. De zadelcombinatie zelf moet de ruiter een comfortabele zit kunnen bieden maar dient tegelijkertijd het paard goed te passen! Is de verhouding postuur van de ruiter in afstemming met de grootte van het paard dan bepaalt heel eenvoudig het postuur van de ruiter de maat van het zadel. EDIX® zadelcombinaties zijn gerelateerd aan gemiddelde confectiematen en zijn in meerdere maten verkrijgbaar.

Bij passing van een boomloze zadelcombinatie kijken we dus ook naar de juiste passing op de paardenrug. Bij aanschaf van een boomloze zadelcombinatie kies je de pommel die goed aansluit op de flank van de spieren van je paard. De rug van bijvoorbeeld een Haflinger zal nou eenmaal een andere pommel vragen dan de rug van een KWPN'er met hoge schoft. De pommel is er in verschillende maten en kan eenvoudig worden verwisseld. EDIX® saddles heeft pasmallen beschikbaar. EDIX® zadeldealers kunnen de juiste maat van de pommel ter plaatse bepalen en ook adviseren indien nodig om bijvoorbeeld d.m.v. een extra laag druk verdelend materiaal in de verschillende inschuifvakken van de verschillende soorten pads, het zadel perfect aan de holle of bollere rug aan te laten sluiten. (Zie hst 6)

Voorafgaand aan de aanschaf van een boomloze zadelcombinatie heeft u de mogelijkheid een ingereden test zadelcombinatie uit te proberen. Eventueel is dat voor een wat langere periode mogelijk.

Enige tijd na het in gebruik nemen van de boomloze zadelcombinatie (onder invloed van de juiste training in combinatie met de toegenomen bewegingsvrijheid) kunnen de spieren van je paard veranderen en zal er wellicht een andere maat pommel nodig zijn. EDIX® zadeldealers begeleiden en adviseren je in een eventueel aankooptraject en bieden je over een langere periode een uitgebreide na-service. Welke onder andere bestaat uit een vrijblijvend consult voor her-controle op passing.

Wanneer je het geadviseerde traject van passing, testen, aankoop en na-service doorloopt garandeert EDIX® saddles een perfect passing van het zadel voor jou en je paard wat resulteert in vele jaren gebruiksplezier.

9.0 Gewenning

Kom je van een boomzadel naar een boomloze zadelcombinatie? Dat is wel even wennen. Het “close contact”, het voelen van alle spier bewegingen van de paard via zijn rug, is dan erg verrassend, buiten de toename van bewegelijkheid, waardoor je een balans in je zit voor moet vinden. Bovendien is je nieuwe zadelcombinatie nog niet ingereden en gaat het in het begin niet direct het comfort geven van wat je je ervan voorstelde en wat je eventueel al bij een testzadelcombinatie hebt ervaren. De ervaringen leren echter dat na een korte gewenningsperiode voor jou, maar zeker ook voor je paard, het voelen van de bewegingsaflopen je snel in een heel fijne en nieuwe dimensie van het rijden met je paard brengt. EDIX® zadel dealers hebben overal bovenstaande beschreven ruime ervaring, kunnen je adviseren en begeleiden in je overstap naar een boomloos zadel. Iedere EDIX® zadel dealer heeft testzadels ter beschikking, vraag ernaar!

10.0 Onderhoud en gebruik

EDIX® verwijst voor het onderhoud van de zadelcombinaties naar de uitvoerige folders “onderhoud voor bontproducten” en “onderhoud van leder”. Het is zeer aan te raden deze folders nauwkeurig door te lezen voordat u uw producten in gebruik neemt. Dit ook ten aanzien van de fabrieksgarantie van de gekochte artikelen.

In een nieuw zadel zijn lichte vervormingen (kreukels) van het leder door verpakking en transport niet te vermijden,

in het gebruiksproces van het zadel lossen deze zich vanzelf op. Door gebruik van uw zadel zal er na verloop van tijd een structuurverandering van het leder en van het leder van de fenders of beugelriemen door het glijden langs je zadel, daar ter plaatse het leder glad en natuurlijk van kleur maken. Uiteraard brengen deze (gebruiks-)gevolgen geen enkel kwaliteitsverlies.

11.0 Optioneel

Voor de EDIX® zadels zijn diverse accessoires zoals zadel-tassen en verschillende modellen onderleggers verkrijgbaar. Ook zijn alle onderdelen los aan te schaffen, vraag ernaar bij je EDIX® zadeldealer of ga naar de shop op onze website: www.edixsaddles.com/shop

12.0 Waar vind je meer informatie?

EDIX® heeft een netwerk van geselecteerde dealers, een overzicht vind je op www.edixsaddles.com/dealers. Zij kunnen je adviseren en hebben ook testzadels ter beschikking. De informatie documentatie en ook deze uitleg is terug te vinden op onze website: www.edixsaddles.com/informatie

www.edixsaddles.com